

สมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา

The Competencies of Deputy Director for Budget in Secondary School

กนกพร ถาวรประเสริฐ* นพดล เชนอักษร*
Kanokporn Thawornprasirt* Nopadol Chenaksara*
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*
Faculty of Education Silpakorn University*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) เพื่อทราบองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา 2) เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 2,361 โรงเรียน จำนวน 87 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูลครั้งนี้เป็นบุคลากรในโรงเรียน ๆ ละ 3 คน ดังนี้ 1) ผู้อำนวยการโรงเรียน 2) รองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณ 3) ผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานการเงินและงบประมาณ รวมทั้งสิ้น 288 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง และแบบสอบถามความคิดเห็น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เอกสาร ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา มี 6 องค์ประกอบ คือ ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำของผู้บริหาร 2) ด้านการควบคุมและกำกับติดตาม 3) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 4) ด้านกลยุทธ์การบริหารงานงบประมาณ 5) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ 6) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นสอดคล้องกันว่า องค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา มีความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์

คำสำคัญ : สมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณ

Abstract

The purposes of this research were to determine : 1) the factors of The competencies of assistant secondary school director for budget, 2) the confirmation of The competencies of assistant secondary school director for budget. The sample were 87 schools under the Office of the Secondary Education Service Area who were selected by the table of Taro yamane. The respondents in each School were administrator, vice administrator, and head division of Finance and budget totally 261 respondents. The data were collected by using semi-structured interview and opinionnaire. The data were analyzed by content analysis, frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and exploratory factor analysis.

The findings were as follows :

1. The competencies of assistant secondary school director for budget were 6 factors namely : 1) the executive vision and leadership 2) the control and monitor 3) the morality and ethics 4) the Budget strategy management 5) the achievement Motivation 6) the evaluate performance.

2. The experts confirmed those factors which were accuracy, propriety, feasibility and utility standards.

Keywords : Competencies of Deputy Director for Budget

บทนำ

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการสร้างและพัฒนาคุณภาพของคนในประเทศ การขับเคลื่อนพัฒนาหรือยกระดับคุณภาพการศึกษามีปัจจัยหรือตัวแปรที่สำคัญที่สุด คือ “ผู้บริหาร” เนื่องจากผู้บริหารเป็นผู้ขับเคลื่อนและแปลงนโยบายสู่การนำไปปฏิบัติในสถานศึกษา สถานศึกษาต้องมีผู้อำนวยการเป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบในการปฏิบัติงานราชการของสำนักงาน ให้เป็นไปตามนโยบาย แนวทาง และแผน การปฏิบัติราชการของกระทรวงศึกษาธิการ โดยในกรณีที่มีกฎหมายอื่นกำหนดอำนาจหน้าที่ของผู้อำนวยการไว้ เป็นการเฉพาะการใช้อำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าว ให้คำนึงถึงนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนด หรืออนุมัติแนวทางและแผนการปฏิบัติราชการของกระทรวงด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จึงถือเป็นตัวจักรสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในระดับสูง ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้ดำเนินการ บริหารงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและแผนพัฒนา การศึกษาของชาติ ตลอดจนเป็นผู้รับนโยบายโดยตรงและนำนโยบายจากกระทรวงศึกษาธิการมาปฏิบัติ ผู้บริหารจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญ รวมทั้งเป็นผู้ที่มีส่วนรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และบริหาร โรงเรียนให้เกิดความเจริญก้าวหน้าและบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ หากผู้บริหารมีคุณลักษณะและความสามารถที่เหมาะสม ย่อมที่จะได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมงาน การบริหารงานก็จะประสบผลสำเร็จ แต่การที่จะให้บุคลากรหรือผู้ร่วมงานในสถานศึกษาทำงานประสานความร่วมมือกันได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความสามารถในการเป็นผู้นำของผู้บริหารผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีสมรรถนะ (Competency) ให้เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนเกิดความศรัทธาและยอมรับการบริหารงาน สมรรถนะ จึงเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหาร บริหารและจัดการศึกษา มีผลงานที่สูงกว่ามาตรฐานหรือดีกว่าสถานศึกษาแห่งอื่น ๆ ซึ่งได้แก่ความรู้และสติปัญญาทักษะการทำงานรวมถึงคุณลักษณะอื่น ๆ ที่ช่วยสนับสนุนการบริหารงานให้เกิดผลสำเร็จที่เลิศเลิศในการปฏิบัติงาน

ปัญหาการวิจัย

การบริหารงบประมาณถือเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารงานของทุกองค์กรไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานฝ่ายรัฐหรือเอกชนทุกหน่วยงานมีความปรารถนาและมีความจำเป็นต้องใช้เพื่อให้สามารถดำเนินงานไปได้อย่างคล่องตัวมากขึ้น ซึ่งในหน่วยงานจะต้องจัดทำงบประมาณให้มีประสิทธิภาพเพื่อสามารถใช้งบประมาณที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดรวมทั้งคาดการณ์ล่วงหน้าถึงความเปลี่ยนแปลงทางการเงินที่จะเพิ่มหรือลดในอนาคต ด้วย เพื่อสามารถวางแผนแก้ปัญหาได้ทันการณ์และไม่เป็นเหตุให้การดำเนินงานต้องหยุดชะงัก หรือก่อให้เกิดประเด็นปัญหาการร้องเรียนจากผู้ปกครอง รวมทั้งข้อทักท้วงของหน่วยตรวจสอบภายใน ที่พบในหลายโรงเรียน ได้แก่ 1) โรงเรียนเก็บเงินระดมทรัพยากรในโครงการจัดห้องเรียนพิเศษ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการจัดหาอุปกรณ์ ครุภัณฑ์และปรับปรุงห้องเรียน แต่โรงเรียนดำเนินการจัดหาอุปกรณ์และปรับปรุงห้องล่าช้าทำให้นักเรียนได้ใช้

บริการล่าช้าไปด้วย 2) ผู้ปกครองของนักเรียนในโครงการพิเศษ ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์สถานศึกษาไม่เปิดโอกาสให้ 3) โรงเรียนไม่นำเงินที่ได้รับตามโครงการระดมทรัพยากรทางการศึกษาไปใช้จ่ายตามที่ระบุวัตถุประสงค์ในโครงการ 4) โรงเรียนบันทึกบัญชีรับเงินที่ได้รับตามโครงการระดมทรัพยากรทางการศึกษาเป็นเงินรายได้สถานศึกษา แต่ไม่ได้ควบคุมยอดเงินแต่ละโครงการทำให้ผู้ปกครองเข้าใจว่าเงินที่เก็บตามโครงการแต่ละโครงการมีการนำไปใช้จ่ายเพื่อการอื่นด้วย ซึ่งผู้ปกครองเห็นว่าไม่เป็นธรรม 5) การส่งมอบพัสดุ/งานจ้าง เกินกำหนดสัญญา 6) การแบ่งซื้อ/แบ่งจ้าง โดยลดวงเงิน หรือใช้วิธีการจัดซื้อ/จัดจ้างเปลี่ยนไปเป็นวิธีสำหรับวงเงินที่ต่ำกว่า หรือทำให้อำนาจการสั่งซื้อ/ส่งจ้างเปลี่ยนไป อันเป็นประโยชน์ต่อผู้มีอำนาจ/ผู้เกี่ยวข้อง 7) ไม่ได้จัดทำการตรวจสอบพัสดุประจำปี หรือทำซ้ำ เกินกำหนด

ดังนั้น ในการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนจะต้องอาศัยบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ มีความเข้าใจในงานอย่างถ่องแท้ มีสมรรถนะปฏิบัติงานการจัดสรรงบประมาณได้อย่างลงตัว มีความโปร่งใส ยุติธรรม ทันทต่อเหตุการณ์ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดีและเป็นกัลยาณมิตร ผู้วิจัยมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานงบประมาณ ปัจจัยที่สำคัญที่สนับสนุน ส่งเสริมในการจัดการศึกษา สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อประโยชน์ในการดำเนินการเรียนการสอน ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีของผู้เรียน และบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะรองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายงบประมาณเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนางานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา
2. เพื่อทราบผลการยืนยันองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา

วิธีการดำเนินงานวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปตามระเบียบวิธีวิจัย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยจัดเตรียมโครงการวิจัยตามระเบียบการดำเนินการวิจัย โดยการศึกษาสภาพปัญหาการค้นคว้าข้อมูลเอกสาร ตำรา วารสาร บทความทางวิชาการ และงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณ จัดทำข้อมูลที่ศึกษาสรุปเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย และออกแบบการวิจัย นำผลที่ได้จากการศึกษามาจัดทำโครงร่างการวิจัย นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา สอบ และแก้ไขโครงร่างการวิจัยตามข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสอบโครงร่างการวิจัยแล้วจึงขออนุมัติหัวข้อการทำวิจัยต่อบัณฑิตวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย

ขั้นที่ 1 ขั้นตอนการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย โดยดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา วารสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีของสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานที่ผู้บริหารใช้เพื่อให้เกิดสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา

2. นำข้อสรุปที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เกี่ยวกับองค์ความรู้แนวคิด ทฤษฎีของสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณ จากเอกสาร วารสาร ตำรา บทความ ตลอดจนวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้องโดยใช้วิธีวิเคราะห์เอกสาร (Documentary Analysis) ผลที่ได้ คือสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่าย งบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา

3. ผู้วิจัยจัดเตรียมแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured interview) ที่ได้รับ คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาไปสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน

4. นำข้อมูลจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) และ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ มาสรุปเป็นตัวแปรที่จะศึกษา และนำตัวแปรที่ได้ไปสร้างแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียน มัธยมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. นำตัวแปรองค์ประกอบของสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยม ศึกษา ที่ได้มาจากขั้นที่ 1 มาจัดทำเครื่องมือวิจัยในลักษณะของแบบสอบถาม (Questionnaire)

2. นำเครื่องมือการวิจัยที่จัดทำขึ้นไปตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยนำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบจำนวน 5 ท่าน พิจารณาผล และนำผลที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item –objective Congruence) ซึ่ง พิจารณาค่า IOC ที่มากกว่า 0.5 ขึ้นไป

3. นำเครื่องมือการวิจัยที่ได้ไปปรับแก้ตามที่คุณผู้เชี่ยวชาญแนะนำ แล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรในสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างรวม 10 โรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ให้ข้อมูล โรงเรียนละ 3 คน ได้แก่ ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายงบประมาณ และผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานการเงินและงบประมาณ รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 30 คน วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) แล้วจึงได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

4. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 96โรงเรียน ผู้ให้ ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายงบประมาณ จำนวน 1 คน และผู้ ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้างานการเงินและงบประมาณ จำนวน 1 คน แต่ละโรงเรียนมีผู้ให้ข้อมูล 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูล ทั้งสิ้น 288 คน โดยจัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปากร ไปยังโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

5. รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบด้วย เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA) ด้วยการวิเคราะห์องค์ ประกอบหลัก (Principal component analysis : PCA) เพื่อหาองค์ประกอบของสมรรถนะรองผู้อำนวยการ ฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ขั้นที่ 3 ยืนยันองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยผู้วิจัยนำองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา นำมาเสนอให้ ผู้เชี่ยวชาญ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อยืนยันองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่าย งบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา สรุปดังขั้นตอนต่อไปนี้

1. กำหนดประชากร โดยคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีความเหมาะสมในการให้ข้อมูลมากที่สุด จำนวน 5 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการงานฝ่ายงบประมาณ พิจารณาองค์ประกอบสมรรถนะ รองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา แต่ละองค์ประกอบที่ได้จากขั้นที่ 2

2. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ โดยนำองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา มาเป็นประเด็นการสัมภาษณ์เพื่อตรวจสอบยืนยัน ความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ให้ได้ข้อมูลที่ได้ในลักษณะที่เป็นมุมมองเฉพาะของผู้เชี่ยวชาญในด้านสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา

3. นำผลการสัมภาษณ์จากผู้เชี่ยวชาญมากำหนดเป็นองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยทำความเข้าใจกับข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการจำแนกเป็นองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย ขั้นตอนนี้เป็นการจัดทำร่างรายงานผลการวิจัยนำเสนอต่อ คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของ คณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์แล้วจัดทำรายงานผลการวิจัยฉบับสมบูรณ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยพิจารณา เพื่อขออนุมัติจบการศึกษา นำเสนอและเผยแพร่ผลงานวิจัยในการประชุมวิชาการหรือวารสารวิชาการ ทาง การศึกษา

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง องค์ประกอบของสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ ดังนี้

1. องค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา

องค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำของผู้บริหาร 2) ด้านการควบคุมและกำกับติดตาม 3) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 4) ด้านกลยุทธ์การบริหารงานงบประมาณ 5) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ 6) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน โดยแต่ละองค์ประกอบจัดเรียงลำดับความสำคัญตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบดังนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 อธิบายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 12 ตัวแปรหลังหมุนแกน มีค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง .512 - .718 มีค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบเท่ากับ 14.652 ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 12.210 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 12.210 ซึ่งเมื่อ เทียบค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบกับองค์ประกอบอื่น ๆ พบว่า องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ 1 กล่าวคือ ตัวแปรทั้ง 12 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด และเมื่อแยกพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า เป็นตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับสมรรถนะรองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายงบประมาณในเรื่องของ วิสัยทัศน์และภาวะผู้นำ ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อตัวแปรแฝงหรือองค์ประกอบที่ 1 นี้ว่า “วิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำ ของผู้บริหาร”

2. องค์ประกอบที่ 2 อธิบายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 14 ตัวแปรหลังหมุนแกน มีค่าน้ำหนัก องค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง .529 - .726 มีค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบเท่ากับ 13.862 ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 11.552 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 23.762 ซึ่งเมื่อ เทียบค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบกับองค์ประกอบอื่น ๆ พบว่า องค์ประกอบนี้มีความสำคัญเป็นอันดับ

2 กล่าวคือ ตัวแปรทั้ง 14 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ดี และเมื่อแยกพิจารณาตัวแปรต่าง ๆ ในองค์ประกอบที่ 2 แล้วพบว่า เป็นตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับการควบคุมกำกับและติดตาม ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อตัวแปรแฝงหรือองค์ประกอบที่ 2 นี้ว่า “การควบคุมและการกำกับติดตาม”

3. องค์ประกอบที่ 3 อธิบายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 7 ตัวแปรหลังหมุนแกน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง .544 - .743 มีค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบเท่ากับ 9.587 ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 7.989 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 31.752 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบกับองค์ประกอบอื่น ๆ พบว่า องค์ประกอบมีความสำคัญเป็นอันดับ 3 กล่าวคือ ตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ดีและเมื่อแยกพิจารณาตัวแปรต่าง ๆ ในองค์ประกอบที่ 3 แล้วพบว่า เป็นตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับความประพฤติของผู้บริหาร ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อตัวแปรแฝงหรือองค์ประกอบที่ 3 นี้ว่า “คุณธรรมและจริยธรรม”

4. องค์ประกอบที่ 4 อธิบายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 6 ตัวแปรหลังหมุนแกน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง .517 - .595 มีค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบเท่ากับ 8.117 ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 6.764 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 38.516 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบกับองค์ประกอบอื่น ๆ ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้เป็นอย่างดีและเมื่อแยกพิจารณาตัวแปรต่าง ๆ ในองค์ประกอบที่ 4 แล้วพบว่า เป็นตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารงานเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อตัวแปรแฝงหรือองค์ประกอบที่ 4 นี้ว่า “กลยุทธ์การบริหารงานงบประมาณ”

5. องค์ประกอบที่ 5 อธิบายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 5 ตัวแปรหลังหมุนแกน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง .511 - .532 มีค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบเท่ากับ 6.357 ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 5.298 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 43.814 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบกับองค์ประกอบอื่น ๆ พบว่า องค์ประกอบมีความสำคัญเป็นอันดับ 5 กล่าวคือ ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้เป็นอย่างดีและเมื่อแยกแยกพิจารณาตัวแปรต่าง ๆ ในองค์ประกอบที่ 5 แล้วพบว่า เป็นตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงานงบประมาณ ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อตัวแปรแฝงหรือองค์ประกอบที่ 5 นี้ว่า “การมุ่งผลสัมฤทธิ์”

6. องค์ประกอบที่ 6 อธิบายด้วยตัวแปรสำคัญ จำนวน 4 ตัวแปรหลังหมุนแกน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง .531 - .664 มีค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบเท่ากับ 5.782 ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 4.818 298 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 48.632 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนขององค์ประกอบกับองค์ประกอบอื่น ๆ พบว่า องค์ประกอบมีความสำคัญเป็นอันดับ 6 กล่าวคือ ตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้เป็นอย่างดีและเมื่อแยกแยกพิจารณาตัวแปรต่าง ๆ ในองค์ประกอบที่ 6 แล้วพบว่า เป็นตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องกับการประเมินผลการปฏิบัติงานงบประมาณเพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าของการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจึงกำหนดชื่อตัวแปรแฝงหรือองค์ประกอบที่ 6 นี้ว่า “การประเมินผลการปฏิบัติงาน”

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบการวางแผนอาคารสถานที่สำหรับเด็กพิการในโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผลการยืนยันองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 6 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำของผู้บริหาร 2) ด้านการควบคุมและกำกับติดตาม 3) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 4) ด้านกลยุทธ์การบริหารงานงบประมาณ 5) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ 6) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานได้ มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไป

และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่า มีความถูกต้อง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ในด้านความเหมาะสมมีผู้ที่มีความเห็นว่ามีค่าเหมาะสม จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ในด้านความเป็นไปได้มีผู้ที่มีความเห็นว่ามีค่าความเป็นไปได้จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 80 และมี 1 คนที่เห็นว่าไม่มีความเป็นไปได้ คิดเป็น ร้อยละ 20 ในด้านความเป็นประโยชน์มีผู้ที่มีความเห็นว่าเป็นประโยชน์ได้จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 80 และมี 1 คนที่เห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ คิดเป็นร้อยละ 20

การอภิปรายผล

1. องค์ประกอบการวางแผนอาคารสถานที่สำหรับเด็กพิการในโรงเรียนมัธยมศึกษา

จากผลการวิจัยองค์ประกอบของสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นพหุองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำของผู้บริหาร 2) ด้านการควบคุมและกำกับติดตาม 3) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 4) ด้านกลยุทธ์การบริหารงานงบประมาณ 5) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ 6) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน องค์ประกอบทั้งหมดนี้สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่าองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วยพหุองค์ประกอบ มีความสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี และผลการวิจัยของนักวิชาการ หน่วยงานและองค์การ รวมทั้งสถาบันทั้งภายในประเทศไทยและต่างประเทศ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการการบริหารงานด้านงบประมาณของโรงเรียนเป็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่ได้มาเพื่อจะสามารถนำไปสู่เป้าหมายคุณภาพที่ได้ตั้งไว้ สอดคล้องกับ เดลมอนต์ (Delmont) ได้ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารที่สำคัญ คือ สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ ต้องมีวิสัยทัศน์ที่สร้างสรรค์และยั่งยืน กล้าตัดสินใจและใช้ความเป็นผู้นำอย่างเหมาะสม มีการมุ่งใจ การสร้างแรงบันดาลใจและการโน้มน้าว สร้างสรรค์งานและนวัตกรรม ใช้ทรัพยากรที่ก่อให้เกิดรายได้ มีความรับผิดชอบแสดงถึงพันธะที่ต้องรับผิดชอบด้วยคุณลักษณะที่นุ่มนวล ซื่อตรง ไว้วางใจได้มีคุณธรรม และจริยธรรม ที่สำคัญต้องแสดงถึงความเป็นผู้มีความรู้ความชำนาญทางวิชาการ สมรรถนะด้านมนุษยสัมพันธ์ให้ความสำคัญในเรื่องการสื่อสาร การฟัง การพูด การเขียนและการนำเสนอในที่ชุมชน มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่แสดงถึงความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นและสามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น สามารถนำทีมกรรมการหรือโครงการหรือการดำเนินการประชุม มีการคาดการณ์ล่วงหน้า การต่อรอง การจัดการความขัดแย้ง และแก้ไขปัญหา การจัดการความเครียดและการบริหารการเปลี่ยนแปลง สมรรถนะที่สำคัญอีกด้านคือการบริหารจัดการ ประกอบด้วย การจัดการองค์การ การวางแผน การมอบหมายงาน และการจัดลำดับความสำคัญของงาน มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรและประสิทธิผลขององค์การ สามารถตัดสินใจที่ทันเวลาและเหมาะสม มีความรู้ความชำนาญเกี่ยวกับนโยบาย ระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ดำเนินการที่มีประสิทธิภาพและคงทนและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการดำเนินการ

องค์ประกอบที่ 1 องค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำของผู้บริหาร เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษามากที่สุด มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง .512 - .718 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 14.652 ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 12.210 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 12.210 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปรกับองค์ประกอบอื่น ๆ พบว่า มีลำดับความสำคัญขององค์ประกอบเป็นลำดับที่ 1 กล่าวคือ ตัวแปรทั้ง 12 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่รวมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัศึกษามีความคิดเห็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน ตรงกับองค์ประกอบด้านวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำของผู้บริหาร และจากตัวแปรที่บรรยาย

องค์ประกอบนี้อาจกล่าวได้ว่า วิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำของผู้บริหาร หมายถึง การที่องค์กรจะประสบความสำเร็จได้นั้นสิ่งที่สำคัญที่สุดคือการกำหนดวิสัยทัศน์ขององค์กรที่จะร่วมปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกันโดยผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำในการนำพาทิศทางการดำเนินงาน โครงการต่างๆ ตามวิสัยทัศน์ที่ได้กำหนดไว้ สอดคล้องกับ พรพรรณ อินทร์ประเสริฐ ทำวิจัยเรื่อง องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในทศวรรษหน้า พบว่า รูปแบบการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิผล ได้แก่ การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารและครูเป็นมืออาชีพ มีระบบประกันคุณภาพที่ตรวจสอบได้และน่าเชื่อถือ มีวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ร่วมกัน และมีความคาดหวังต่อนักเรียนสูง ดังนั้นในการบริหารโรงเรียนเชิงประสิทธิผลผู้บริหาร ครู และผู้มีส่วนได้เสียควรร่วมมือกันอย่างมีกลยุทธ์จนทำให้ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ และเป็นที่ยอมรับของนักเรียนผู้ปกครอง และชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ กระสินธุ์ ดงฉิน การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในยุคปัจจุบัน ความเป็นอิสระในการบริหารให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์และการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน มีการจัดการผลประโยชน์จากทรัพย์สินของโรงเรียน รวมถึงการจัดหารายได้จากการบริหารมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน การบริหารงบประมาณจึงให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการจัดการศึกษาทั้งระบบ ดังนั้นคุณภาพการจัดการศึกษา รวมถึงการติดตามประเมินผลเป็นเงื่อนไขหนึ่งซึ่งส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ ได้ ดังนั้นการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จะเน้นให้สถานศึกษาได้มีการบริหารงานในเชิงระบบ เน้นให้ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย การวางแผนกลยุทธ์ และผลผลิตต่อการปฏิบัติงาน มีการประเมินผลของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้มีความสอดคล้องกับความพยายามในการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา โดยที่ ชวนพิศ สิทธิธาดา ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิผล ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของสมรรถนะของผู้บริหารมีด้วยกัน 5 องค์ประกอบ คือ 1) สมรรถนะด้านวิชาชีพ 2) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ 3) สมรรถนะด้านหน้าที่ 4) สมรรถนะด้านบุคคล และ 5) สมรรถนะด้านผู้บังคับบัญชา

องค์ประกอบที่ 2 องค์ประกอบด้านการควบคุมและกำกับติดตาม เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษามากที่สุด มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง .529 - .726 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 13.862 ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 11.552 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 23.762 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปรกับองค์ประกอบอื่น ๆ พบว่า มีลำดับความสำคัญขององค์ประกอบเป็นลำดับที่ 2 กล่าวคือ ตัวแปรทั้ง 14 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีความคิดเห็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน ตรงกับองค์ประกอบด้านการควบคุมและกำกับติดตาม และจากตัวแปรที่บรรยายองค์ประกอบนี้อาจกล่าวได้ว่า การควบคุมและกำกับติดตาม หมายถึง ความสำเร็จขององค์กรไม่ว่าจะเป็นองค์กรขนาดเล็กหรือใหญ่การควบคุมและกำกับติดตามถือเป็นหัวใจสำคัญในการทำงาน โดยเฉพาะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณ เนื่องจากการดำเนินงานของงานงบประมาณภายในโรงเรียนเป็นงานที่สร้างภาระให้กับครูผู้สอนเป็นอย่างมาก เนื่องจากขาดประสบการณ์ทางด้านงานการเงินและงบประมาณ เพราะฉะนั้นรองผู้อำนวยการจะต้องคอยตรวจตราสอดส่อง กำกับติดตามอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับ วิถีทิกันต์ กองคำ ได้ศึกษาแนวทางการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานภายใต้เกณฑ์มาตรฐานทางการเงิน 7 ด้าน ด้านประกอบด้วย การวางแผนงบประมาณการคำนวณต้นทุนผลผลิตการจัดระบบการจัดซื้อจัดจ้าง การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณการบริหารสินทรัพย์การรายงานทางการเงิน และผลการดำเนินงานการตรวจสอบภายในซึ่งผลการดำเนินงานบริหาร

งบประมาณด้านการวางแผนงบประมาณมีการประเมินสภาพของโรงเรียนตามความเป็นจริงมีแผนกลยุทธ์ที่ชัดเจนและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีจึงส่งผลให้การบริหารทางการเงินและควบคุมงบประมาณมีความถูกต้องและชัดเจนด้านการจัดซื้อจัดจ้าง นอกจากนี้ กลยุทธ์ที่สำคัญในการบริหารจัดการงบประมาณของมหาวิทยาลัยที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพจะต้องคำนึงถึง สิ่งเหล่านี้ คือ คน เงิน ทรัพยากรสิ่งแวดล้อม

องค์ประกอบที่ 3 องค์ประกอบด้านคุณธรรมและจริยธรรม เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษามากที่สุด มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง .544 -.743 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 9.587 ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 7.989 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 31.752 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปรกับองค์ประกอบอื่น ๆ พบว่า มีลำดับความสำคัญขององค์ประกอบเป็นลำดับที่ 3 กล่าวคือ ตัวแปรทั้ง 7 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัศึกษามีความคิดเห็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน ตรงกับองค์ประกอบด้านคุณธรรมและจริยธรรม และจากตัวแปรที่บรรยายองค์ประกอบนี้อาจกล่าวได้ว่า คุณธรรมและจริยธรรม หมายถึง การบริหารงานในองค์กรอย่างมีความสุขและสามารถทำงานให้ประสบความสำเร็จจุดมุ่งหมายได้ด้วยดีนั้น การมีคุณธรรมและจริยธรรมของผู้บริหารถือว่าเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาและผู้บังคับบัญชาสามารถทำงานได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ ทวีพร แก้วบัวดี และประเสริฐ อินทร์รักษ์ ได้ทำการวิจัย เรื่อง สมรรถนะผู้บริหารและการบริหารงบประมาณในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 พบว่า 1) สมรรถนะผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ยกเว้นด้านการบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุและอาคารสถานที่อยู่ในระดับมากโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การประกันคุณภาพการศึกษา คุณธรรมและจริยธรรม สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาหลักและกระบวนการบริหารการศึกษา การบริหารงานบุคคล การบริหารกิจการนักเรียน การบริหารจัดการ เทคโนโลยีสารสนเทศ นโยบายและการวางแผนการศึกษาการบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์ชุมชน และการบริหารด้านธุรการการเงิน พัสดุและอาคารสถานที่ตามลำดับ 2) การบริหารงบประมาณ ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การใช้นอกงบประมาณ การบริหารงานพัสดุค่าใช้จ่ายงบประมาณ และการบริหารงบประมาณ ตามลำดับ 3) สมรรถนะผู้บริหารและการบริหารงบประมาณในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าความสัมพันธ์กันในทางบวก

องค์ประกอบที่ 4 องค์ประกอบด้านกลยุทธ์การบริหารงานงบประมาณ เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษามากที่สุด มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง .517 - .595 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 8.117 ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 6.764 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 38.516 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปรกับองค์ประกอบอื่น ๆ พบว่า มีลำดับความสำคัญขององค์ประกอบเป็นลำดับที่ 4 กล่าวคือ ตัวแปรทั้ง 6 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัศึกษามีความคิดเห็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน ตรงกับองค์ประกอบด้านกลยุทธ์การบริหารงานงบประมาณ และจากตัวแปรที่บรรยายองค์ประกอบนี้อาจกล่าวได้ว่า กลยุทธ์การบริหารงานงบประมาณ หมายถึง การบริหารงานงบประมาณต้องอาศัยการมีกลยุทธ์ที่หลากหลายเนื่องจากเป็นฝ่ายที่มีความละเอียดและเกี่ยวข้องการเงินงบประมาณ ถ้ามีการวางแผนกลยุทธ์ที่ดีจะส่งผลให้มี

งบประมาณมาใช้ในการพัฒนาองค์กรได้โดยไม่ขัดสนและสามารถพัฒนาได้ตามเป้าหมายที่วางแผนไว้ วิลเลียม (Williams) ได้ทำการศึกษาโดยการสำรวจวิทยาลัยชุมชนในรัฐแคลิฟอร์เนียจำนวน 107 แห่งพบว่า 1) มีการใช้กรอบการวางแผน 2) มีขอบเขตการจัดสรรงบประมาณโดยอาศัยพื้นฐานรูปแบบการจัดสรรที่เป็นทางการ 3) การวางแผนและการจัดทำงบประมาณตลอดจนกระบวนการจัดสรรด้านการเงินมีการกระทำแบบประสมประสาน 4) มีระดับความไม่สัมพันธ์กันระหว่างการปฏิบัติงานไม่สอดคล้องกับแผนที่วางไว้ รวมทั้งด้านการจัดสรรทรัพยากรด้านการเงินวิธีการดำเนินการศึกษาในครั้งนี้ใช้แบบสำรวจและแบบสอบถามปรากฏผลดังนี้ 1) มีความเชื่อมโยงกันน้อยมากระหว่างการวางแผนและการจัดสรรงบประมาณและการจัดทำแผนงบประมาณในวิทยาลัยชุมชนรัฐแคลิฟอร์เนีย 2) การวางแผนระยะยาวมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากแต่การจัดสรรการเงินมีระดับในการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง 3) มีการบูรณาการระหว่างการวางแผนในการจัดทำงบประมาณและการจัดสรรทรัพยากรด้านการเงินมีการปฏิบัติในระดับน้อย 4) มีการเชื่อมโยงระหว่างประสิทธิผลด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ การจัดทำงบประมาณและการจัดสรรทรัพยากร พบว่าประสิทธิผลขององค์กรจะเพิ่มขึ้นเพราะใช้กระบวนการที่บูรณาการโดยการจัดทำแผนแบบใหม่

องค์ประกอบที่ 5 องค์ประกอบด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษามากที่สุด มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง .511 - .532 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 6.357 ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 5.298 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 43.814 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปรกับองค์ประกอบอื่น ๆ พบว่า มีลำดับความสำคัญขององค์ประกอบเป็นลำดับที่ 5 กล่าวคือ ตัวแปรทั้ง 5 ตัวแปรเป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษาความคิดเห็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน ตรงกับองค์ประกอบด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และจากตัวแปรที่บรรยายองค์ประกอบนี้อาจกล่าวได้ว่า การมุ่งผลสัมฤทธิ์หมายถึง เป้าหมายของการบริหารงานงบประมาณก็เพื่อดำเนินกิจกรรม โครงการต่างๆที่ได้วางแผนกำหนดไว้ให้สามารถประสบความสำเร็จตามที่ได้กำหนด เป็นการมุ่งผลสัมฤทธิ์เพื่อพัฒนาและยกระดับคุณภาพทั้งผู้เรียน องค์กร รวมถึงบุคลากรด้วย การมุ่งผลสัมฤทธิ์คือความสามารถที่มุ่งมั่นในความรับผิดชอบและการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยให้มีการตัดสินใจได้ตามเวลาและมีประสิทธิภาพให้ได้ผล ผ่านการวางแผนเชิงกลยุทธ์และการนำไปใช้ รวมทั้งการประเมินผลโครงการและนโยบาย ปัจจัยสำคัญที่ทำให้มุ่งไปสู่ผลสัมฤทธิ์ มีดังนี้ 1) ความรับผิดชอบ 2) การให้บริการลูกค้า สนองความต้องการของลูกค้าที่แตกต่างกัน 3) การตัดสินใจ มีการตัดสินใจที่ดี รับรู้ผลกระทบและการนำเอาผลการตัดสินใจไปใช้มีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพและ 4) ความเป็นผู้ประกอบการ รู้จักใช้โอกาสในการพัฒนาการตลาดจากผลผลิตใหม่ และการให้บริการทั้งภายในและภายนอกองค์กร ตัดสินใจที่จะเสี่ยงและริเริ่มการทำงานที่เสี่ยงเพื่อผลสำเร็จซึ่งมีคุณประโยชน์หรือเกิดความก้าวหน้า 5) การแก้ไขปัญหา กำหนดและวิเคราะห์ปัญหา แยกความแตกต่างระหว่างข้อมูลที่สอดคล้องกันและแตกต่างกัน เพื่อการตัดสินใจที่เป็นเหตุเป็นผล ให้วิธีการแก้ไขปัญหาแก่บุคคลและองค์กร และ 6) มีเทคนิคที่เชื่อถือได้มีความเข้าใจและรู้จักประยุกต์ใช้วิธีการที่เหมาะสม กำหนดกฎเกณฑ์และนโยบายที่สัมพันธ์กับที่ผู้เชี่ยวชาญกำหนด มีความสามารถในการตัดสินใจที่สำคัญการให้การฝึกอบรมการพัฒนาตามความต้องการ มีความเข้าใจในการเชื่อมโยงระหว่างสมรรถภาพทางการบริหารและภารกิจที่ต้องการ สอดคล้องกับ กระสิษฐ์ ตงฉิน การบริหารงบประมาณของสถานศึกษาในยุคปัจจุบันความเป็นอิสระในการบริหารให้มีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์และการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน มีการจัดการผลประโยชน์จากทรัพย์สินของโรงเรียน รวมถึงการจัดหารายได้จากการบริหารมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน การบริหารงบประมาณจึงให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อระบบการ

จัดการสถานศึกษาทั้งระบบ ดังนั้นคุณภาพการจัดการศึกษา รวมถึงการติดตามประเมินผลเป็นเงื่อนไขหนึ่งซึ่งส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพ ได้ ดังนั้นการบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จะเน้นให้สถานศึกษาได้มีการบริหารงานในเชิงระบบ เน้นให้ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องต่อการจัดการศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย การวางแผนกลยุทธ์ และผลผลิตต่อการปฏิบัติงาน มีการประเมินผลของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบได้มีความสอดคล้องกับความพยายามในการกระจายอำนาจสู่สถานศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการของสถานศึกษา กมลพัชร หินแก้ว ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสูงสุดต่ำสุด ได้แก่ ด้านการบริการที่ดีด้านการทำงานเป็นทีม ด้านมุ่งผลสัมฤทธิ์ และด้านการพัฒนาตนเองการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสูงสุด-ต่ำสุด ได้แก่ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศ พบว่า ภาพรวมแตกต่างกันในด้านการทำงานเป็นทีม ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาจำแนกตามอายุ พบว่า ภาพรวมแตกต่างกันในด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการบริการที่ดีด้านการทำงานเป็นทีม ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ภาพรวมแตกต่างกันทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ปทุมธานี เขต 2 โดยรวมพบว่า ไม่แตกต่างกันแต่เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศและอายุพบว่าภาพรวมแตกต่างกันในด้านการพัฒนาหลักสูตร ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

องค์ประกอบที่ 6 องค์ประกอบด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษามากที่สุด มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (factor loading) อยู่ระหว่าง .531 - .664 มีค่าความแปรปรวนของตัวแปรเท่ากับ 5.782 ค่าร้อยละของความแปรปรวนเท่ากับ 4.818 298 และค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมเท่ากับ 48.632 ซึ่งเมื่อเทียบค่าความแปรปรวนของตัวแปรกับองค์ประกอบอื่น ๆ พบว่า มีลำดับความสำคัญขององค์ประกอบเป็นลำดับที่ 6 กล่าวคือตัวแปรทั้ง 4 ตัวแปร เป็นตัวแปรที่ร่วมกันอธิบายองค์ประกอบนี้ได้ดีที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้ให้ข้อมูลองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษามีความคิดเห็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกันตรงกับองค์ประกอบด้านการประเมินผลการปฏิบัติงาน และจากตัวแปรที่บรรยายองค์ประกอบนี้อาจกล่าวได้ว่าการประเมินผลการปฏิบัติงาน หมายถึง การบริหารทางการเงินในระบบงบประมาณในหน่วยงานภาครัฐนั้น มีความสำคัญไม่น้อยกว่าการบริหารทางการเงินในองค์กรเอกชน เนื่องจากระบบงบประมาณแบบใหม่เป็นการจัดทำงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ซึ่งจำเป็นต้องมีการวัดผลการดำเนินงานขององค์กรเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นั่นคือ องค์กรต้องมีความสามารถในการบริหารทางการเงินให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด โดยต้องมีการกำหนดการวัดผลการดำเนินงาน การกำหนดตัวชี้วัด และการประเมินผลการดำเนินงานว่าบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กรที่ได้กำหนดไว้หรือไม่ ซึ่งระบบการเงินของสถานศึกษาตาม แนวทางที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 แนวทางประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในคู่มือบริหารสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลได้ระบุสถานศึกษาจะต้องมีการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน โดยมีแนวปฏิบัติประกอบไปด้วย

การตรวจสอบ ติดตามการใช้เงินและผลการดำเนินงาน การประเมินผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ กำหนดปัจจัยหลักความสำเร็จจะตัวชี้วัด (Key Performance Indicators: KPIs) ของสถานศึกษา จัดทำตัวชี้วัดความสำเร็จของผลผลิตที่กำหนดตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิตของสถานศึกษา สร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินผล ผลผลิตตามตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดไว้ตามข้อตกลงการให้บริการผลผลิต การศึกษา ประเมินผลกลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาและจัดทำรายงาน รายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและเขตพื้นที่การศึกษา

2. ผลการยืนยันองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษา

ผลการยืนยันองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้ง 6 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านวิสัยทัศน์และความเป็นผู้นำของผู้บริหาร 2) ด้านการควบคุมและกำกับติดตาม 3) ด้านคุณธรรมและจริยธรรม 4) ด้านกลยุทธ์การบริหารงานงบประมาณ 5) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ และ 6) ด้านการประเมินผลการปฏิบัติงานได้ มีความถูกต้อง มีความเหมาะสม มีความเป็นไป และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียน ตามบริบทของแต่ละโรงเรียนที่มีความแตกต่างกัน
2. ควรทำการวิจัยโดยนำองค์ประกอบสมรรถนะรองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษาในครั้งนี้ ไปพัฒนาต่อเพื่อนำองค์ประกอบไปใช้ได้ในการวางแผนการบริหารงานด้านงบประมาณในโรงเรียนมัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

สุรวุฒิ ยัญญลักษณ์, “การพัฒนาสมรรถนะเพื่อเพิ่มประสิทธิผลขององค์กร ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน” (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2550), 199-202.

บรรจง อมรชีวิน. การจัดการมุ่งผลสัมฤทธิ์. (กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์, 2556).

Lee J. Cronbach ,Essentials of Psychological Test,4thed. (New York: Harper and Row,1984), 126